

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. відділу докторантури та аспірантури

Відділ докторантури та аспірантури

Олександр ВОЛКОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНСТРУМЕНТАРІЙ АДАПТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Кафедра	«Економічної теорії та підприємництва на морському транспорті»

Одеса - 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Інструментарій адаптивного менеджменту» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки доктора філософії «Менеджмент морської галузі»

Розробник: Олена ГОЛОВЧЕНКО, д.е.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Економічної теорії та підприємництва на морському транспорті» Національного університету «Одеська морська академія»

Протокол від «26» серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри Голубкова І.А.

Секретар кафедри Яворська А.Ф.

Гарант ОНП Сенько О.В.

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни "Інструментарії адаптивного менеджменту" є надання здобувачам теоретичних знань та практичних навичок щодо сучасних методів і підходів до управління організаціями в умовах змінного та нестабільного середовища. Це забезпечить здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, адаптуючись до зовнішніх факторів, таких як технологічні інновації, економічні коливання, політичні ризики та інші невизначеності.

Предмет вивчення: Дисципліна охоплює управлінські моделі, стратегії та інструменти, що сприяють гнучкому управлінню організацією. Це включає адаптивні підходи до планування, контролю, ризик-менеджменту, кризового управління та інших аспектів менеджменту, орієнтованих на підвищення стійкості й конкурентоспроможності організації.

Дана дисципліна включає в себе: методологічні основи досліджень в економіці і менеджменті; еволюційний та історичний методи як методи дослідження історії економічної думки; економіко-математичні, економіко-статистичні, абстрактно-логічний та експериментальний, функціонально-вартісного аналізу систем, монографічний та балансовий, розрахунково-конструктивний та експертний методи дослідження в економіці та менеджменті.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: всі дисципліни загальноосвітньої та професійної підготовки магістра.

Програма курсу «Інструментарії адаптивного менеджменту» сприяє засвоєнню універсальних і професійних компетенцій, що в свою чергу буде сприяти соціальній мобільності і успішності на ринку праці відповідно до міжнародних і національних вимог.

Програма складена відповідно до вимог освітньо-наукової програми «Менеджмент морської галузі» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент.

Мова навчання *українська*

Статус дисципліни *вибіркова*

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче загальних та спеціальні компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках

СК04. Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

СК07. Соціальна відповідальність за результати стратегічних рішень в менеджменті морської галузі..

Програмні результати навчання:

РН01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

РН07. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

РН09. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

РН010. Демонструвати навички розв'язання системних проблем ефективного розвитку морської галузі за обмеженнями стійкого нарощування виробничого потенціалу на національному та підприємницькому рівнях.

Кількість кредитів *ЄKTC* **5 кредитів**

Форма підсумкового контролю *екзамен*

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Інструментарії адаптивного менеджменту» передбачає здобуття наступних результатів навчання за навчальною дисципліною.

Заплановані результати навчання з дисципліни «Інструментарії адаптивного менеджменту»:

знати та розуміти:

Набуття глибоких концептуальних та методологічних знань у галузі адаптивного менеджменту, розуміння методів управління в умовах невизначеності та на межі міждисциплінарних знань, що сприяє розвитку гнучкості та адаптивності у професійній діяльності.

вміти:

Оволодіння спеціалізованими навичками і методами для вирішення складних проблем в адаптивному менеджменті, включаючи аналіз динамічного середовища, розробку та впровадження адаптаційних стратегій, а також оцінку ефективності прийнятих рішень.

Здатність самостійно ініціювати, планувати та коригувати дослідницький процес дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Уміння проводити критичний аналіз та синтез складних ідей у сфері адаптивного управління.

Здатність оцінювати та впроваджувати інноваційні підходи і адаптивні рішення, спрямовані на підвищення стійкості організацій у мінливих умовах

Уміння вільно комунікувати з колегами, науковою спільнотою та суспільством на теми, пов'язані з адаптивним менеджментом, обговорюючи інноваційні підходи та перспективи розвитку у цій сфері.

Використання академічної української та іноземної мов для представлення результатів досліджень та професійної діяльності в адаптивному менеджменті, ефективна комунікація з міжнародною спільнотою.

Автономність і відповідальність

Демонстрація високого рівня самостійності, академічної доброчесності та відповідальності в розробці і впровадженні інноваційних рішень у сфері адаптивного менеджменту, що сприяють вдосконаленню управлінських процесів.

Здатність до постійного самовдосконалення та професійного зростання в адаптивному менеджменті, аналізу нових методів та інструментів, що покращують здатність до адаптації та управління в умовах змін.

Ці результати навчання сприяють формуванню професійних компетентностей у сфері адаптивного менеджменту, необхідних для ефективного функціонування в умовах швидко змінюваного середовища.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)		
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)
Тема 1. Вступ до адаптивного менеджменту: концепції та підходи	4	2	2
Тема 2. Аналіз зовнішнього середовища: виклики та можливості для організацій	4	2	2
Тема 3. Стратегії адаптації в умовах невизначеності: моделі та інструменти	4	2	2
Тема 4. Адаптивне планування: принципи гнучкості та варіативності	4	2	2
Тема 5. Кризове управління: підготовка та реалізація антикризових заходів	4	2	2
Тема 6. Управління змінами: стратегії трансформації організацій	4	2	2
Тема 7. Ризик-менеджмент: ідентифікація, оцінка та мінімізація ризиків	4	2	2
Тема 8. Інновації та адаптація: роль нових технологій в управлінні	4	2	2
Тема 9. Організаційна структура та гнучкі моделі управління	4	2	2
Тема 10. Прийняття рішень в умовах стресу та невизначеності	4	2	2
Тема 11. Лідерство в адаптивному менеджменті: роль керівника в кризові часи	4	2	2
Тема 12. Цифрові технології в адаптивному управлінні: інструменти та практики	4	2	2
Тема 13. Фінансовий менеджмент в умовах нестабільності: адаптивні підходи	4	2	2
Тема 14. Поведінкові аспекти адаптивного менеджменту: мотивація та управління персоналом	3	2	1
Тема 15. Міжнародний адаптивний менеджмент: глобальні ризики та можливості	3	2	1
Тема 16. Етика та соціальна відповідальність в адаптивному управлінні	4	2	2
Всього аудиторних годин	62	32	30
Самостійна робота (години) з них на виконання індивідуального завдання **	88		
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	150		

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Вступ до адаптивного менеджменту: концепції та підходи
2	Аналіз зовнішнього середовища: виклики та можливості для організацій
3	Стратегії адаптації в умовах невизначеності: моделі та інструменти
4	Адаптивне планування: принципи гнучкості та варіативності
5	Кризове управління: підготовка та реалізація антикризових заходів
6	Управління змінами: стратегії трансформації організацій
7	Ризик-менеджмент: ідентифікація, оцінка та мінімізація ризиків
8	Інновації та адаптація: роль нових технологій в управлінні
9	Організаційна структура та гнучкі моделі управління
10	Прийняття рішень в умовах стресу та невизначеності
11	Лідерство в адаптивному менеджменті: роль керівника в кризові часи
12	Цифрові технології в адаптивному управлінні: інструменти та практики
13	Фінансовий менеджмент в умовах нестабільності: адаптивні підходи
14	Поведінкові аспекти адаптивного менеджменту: мотивація та управління персоналом
15	Міжнародний адаптивний менеджмент: глобальні ризики та можливості
16	Етика та соціальна відповідальність в адаптивному управлінні

5. Самостійна робота

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набутти навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки аспірантами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота по опрацюванню лекційного курсу.
2. Робота по вивченню окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Виконання практичних розрахунків, заданих викладачем.
4. Підготовка до практичних занять;
5. Виконання індивідуальних завдань (розрахункової роботи) .

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення:

№ з/п	Назва теми
1.	Адаптаційні стратегії в умовах невизначеності: інструменти та моделі
2.	Гнучке планування: основи варіативності та адаптації
3.	Антикризове управління: підготовка та впровадження кризових рішень
4.	Менеджмент змін: підходи до трансформації організацій
5.	Управління ризиками: виявлення, оцінка та мінімізація загроз
6.	Інноваційні підходи в адаптивному менеджменті: вплив новітніх технологій
7.	Гнучкість організаційних структур та адаптивні моделі управління
8.	Прийняття рішень під час стресу та невизначеності
9.	Адаптивне лідерство: роль керівника в умовах кризи

6. Методи контролю

Поточне оцінювання здобувачів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків тощо; виступу на практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *екзамен*

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації
1	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Розуміння загальних принципів управлінських наук. Глибоке розуміння методології наукових досліджень у сфері менеджменту. Знання основні концепції та підходи адаптивного менеджменту	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на заняттях, в дискусії
2	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми Соціальна відповідальність за результати стратегічних рішень. Використання інструментів і технологій для аналізу інформації. Вміння аналізувати зовнішнє середовище для виявлення викликів та можливостей для організацій.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом
3	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту. Здатність виконувати оригінальні дослідження у сфері адаптивного менеджменту. Застосування сучасних інструментів для аналізу інформації. Знання стратегії адаптації в умовах невизначеності, включаючи моделі та інструменти.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, виконання певних розрахунків
4	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність ініціювати та управляти проектами в адаптивному менеджменті. Апробація та впровадження результатів власних досліджень. Вміння застосовувати принципи гнучкості та варіативності в адаптивному плануванні.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, ессе, в дискусії, презентації результатів виконаних завдань, виконання певних розрахунків, розв'язання задач
5	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту. Соціальна відповідальність за результати антикризових рішень. Навички розв'язання проблем у морській галузі та управлінні кризами. Знання етапів підготовки та реалізації антикризових заходів у кризовому управлінні.	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, ессе, презентації результатів виконаних завдань, стандартизовані тести
6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації. Здатність управляти трансформаційними процесами у складних умовах. Вміння діяти на основі етичних міркувань під час проведення досліджень.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, ессе, презентації результатів

	Вміння використовувати стратегії трансформації організацій в управлінні змінами.	виконаних завдань
7	Здатність розв'язувати проблеми на основі наукового світогляду. Здатність до розробки методів мінімізації ризиків. Застосування статистичних методів аналізу для мінімізації ризиків. Знання методів ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків у ризик-менеджменті.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, ессе, презентації результатів виконаних завдань, розв'язання задач
8	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації. Використання інновацій для адаптивного управління. Розуміння ролі технологій у підвищенні ефективності управління. Вміння впроваджувати інновації та адаптуватися до нових технологій в управлінні.	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, ессе;
9	Здатність до пошуку та аналізу інформації. Здатність адаптувати організаційну структуру до умов невизначеності. Адаптація структури та процесів для підвищення ефективності. Знання різних організаційних структур та гнучких моделей управління.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на заняттях, в дискусії
10	Здатність вирішувати комплексні проблеми в умовах стресу. Здатність приймати рішення під тиском часу. Впровадження рішень, заснованих на управлінському аналізі.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом
11	Здатність до розв'язання проблем у сфері менеджменту. Формування лідерських навичок в умовах кризи. Вміння діяти на основі етичних міркувань у кризових ситуаціях. Розуміння ролі керівника в кризові часи в контексті лідерства в адаптивному менеджменті.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, виконання певних розрахунків
12	Здатність до аналізу інформації з різних джерел. Використання цифрових технологій у адаптивному менеджменті. Застосування цифрових інструментів для ефективного управління.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, ессе, в дискусії, презентації результатів виконаних завдань, виконання певних розрахунків, розв'язання задач
13	Здатність до пошуку та обробки фінансової інформації. Адаптивне управління фінансовими ресурсами. Використання інструментів для аналізу фінансових даних. Знання адаптивних підходів до фінансового менеджменту в умовах нестабільності.	Розв'язання вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, ессе, презентації результатів виконаних завдань, стандартизовані тести
14	Здатність розв'язувати комплексні проблеми. Управління персоналом на основі поведінкових підходів. Застосування сучасних мотиваційних практик у менеджменті.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, ессе, презентації результатів виконаних завдань
15	Здатність до аналізу глобальних тенденцій. Управління ризиками на міжнародному рівні. Розуміння впливу глобальних ризиків на національний розвиток.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, ессе, презентації результатів виконаних

		завдань, розв'язання задач
16	Дотримання принципів професійної етики та доброчесності. Соціальна відповідальність у прийнятті рішень. Впровадження етичних принципів у процес прийняття управлінських рішень. Вміння інтегрувати етичні та соціально відповідальні практики в адаптивному управлінні.	Розв'язання вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, есе;

7. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Здобувач проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C	добре	Здобувач уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

8. Питання для підсумкового контролю

1. Що таке адаптивний менеджмент і його основні принципи?
2. Які фактори впливають на адаптивність організації?
3. Охарактеризуйте поняття невизначеності в управлінні.
4. Які є ключові стратегії адаптації організації до змінного середовища?
5. У чому полягає суть адаптивного планування?
6. Що таке варіативність у контексті адаптивного менеджменту?
7. Які основні етапи процесу адаптивного планування?
8. Як аналіз зовнішнього середовища впливає на адаптивне управління?
9. Які інструменти використовуються для аналізу зовнішнього середовища?
10. Визначте основні моделі адаптивного управління.

11. У чому полягає роль антикризового управління?
12. Які є етапи підготовки до кризи в антикризовому менеджменті?
13. Як оцінити потенційні загрози під час кризової ситуації?
14. Які основні стратегії управління в умовах кризи?
15. Як здійснюється впровадження антикризових заходів?
16. Що таке управління змінами і які його основні завдання?
17. Які стратегії використовуються для успішної трансформації організацій?
18. Які є методи протидії опору змінам в організації?
19. Як здійснюється оцінка ефективності управління змінами?
20. Які фактори впливають на успіх організаційних змін?
21. Що таке ризик-менеджмент у контексті адаптивного управління?
22. Як ідентифікуються ризики в організації?
23. Охарактеризуйте методи оцінки ризиків.
24. Які існують стратегії мінімізації ризиків?
25. Що таке управління ризиками і які його основні етапи?
26. Як зовнішні фактори впливають на процес управління ризиками?
27. Яка роль новітніх технологій в адаптивному менеджменті?
28. Як інновації впливають на процес управління організацією?
29. Які технологічні інструменти можуть допомогти в адаптивному управлінні?
30. Охарактеризуйте сучасні цифрові інструменти для управління ризиками.
31. Як відбувається впровадження нових технологій в організаціях?
32. Що таке гнучка організаційна структура?
33. Які моделі організаційних структур вважаються найбільш адаптивними?
34. Як структури управління можуть впливати на ефективність адаптації організації?
35. Які основні переваги та недоліки гнучких організаційних структур?
36. Яка роль комунікацій в управлінні змінами та адаптації організації?
37. Як правильно організувати процес прийняття рішень в умовах стресу?
38. Які є ключові методи підтримки керівників в умовах стресу та тиску?
39. Як психологічний стан впливає на процес прийняття рішень?
40. Які методи використовуються для управління стресом у команді?
41. Охарактеризуйте особливості прийняття рішень в умовах невизначеності.
42. Яка роль лідера в умовах адаптивного управління?
43. Як керівник може впливати на ефективність антикризових заходів?
44. Які навички необхідні лідеру для успішного управління в умовах кризи?
45. Як лідер має підтримувати мотивацію команди під час змін?
46. Які є підходи до розподілу ролей у кризовій ситуації?
47. Як здійснюється оцінка успішності лідера в кризових умовах?
48. Які ключові компетенції необхідні керівнику для успішної адаптації організації до змін?
49. Як керівник може забезпечити ефективну комунікацію під час криз?
50. Як інновації впливають на конкурентоспроможність організації?
51. Які типи лідерства найбільш ефективні в адаптивному менеджменті?
52. Охарактеризуйте процес впровадження змін в організації.
53. Як керівник може управляти ризиками в умовах глобальної конкуренції?
54. Які є основні принципи побудови стратегії адаптації в умовах нестабільності?
55. Як управління проектами пов'язане з адаптивним менеджментом?
56. Які сучасні тренди у сфері адаптивного управління?
57. Охарактеризуйте роль команди в адаптивному управлінні.
58. Як керівник може використовувати гнучкі методи управління проектами?
59. Що таке система раннього попередження ризиків в організації?
60. Які технології допомагають управляти змінами в організації?
61. Як змінюються функції керівника в умовах адаптації організації до кризи?
62. Яка роль інтелектуальних систем в адаптивному управлінні?
63. Як впровадження гнучких структур впливає на ефективність організації?

64. Які моделі організаційної культури сприяють адаптації?
65. Які інструменти використовуються для оцінки ефективності управлінських рішень?
66. Як аналіз великих даних допомагає в адаптивному управлінні?
67. Як штучний інтелект може бути використаний в адаптивному менеджменті?
68. Які є етапи розробки антикризової стратегії?
69. Як відбувається контроль та моніторинг виконання адаптивних рішень?
70. Як глобалізація впливає на адаптивний менеджмент?
71. Охарактеризуйте особливості прийняття рішень в міжнародних компаніях.
72. Як економічні кризи впливають на процеси адаптації організацій?
73. Які є основні критерії успішності адаптації організації до змін?
74. Як управління людськими ресурсами впливає на ефективність адаптаційних процесів?
75. Охарактеризуйте процес розробки стратегії управління ризиками.
76. Як забезпечити стабільність під час впровадження організаційних змін?
77. Які є типи ризиків для організації в умовах невизначеності?
78. Як управління змінами впливає на корпоративну культуру?
79. Яка роль мотивації персоналу в процесі адаптації до змін?
80. Як здійснюється моніторинг зовнішніх загроз для організації?
81. Які є сучасні підходи до управління інноваційними проектами?
82. Як кризове управління відрізняється від традиційного?
83. Які є інструменти для прийняття рішень в умовах обмежених ресурсів?
84. Як економічні та політичні зміни впливають на адаптивні стратегії організацій?
85. Яка роль команди в успішній адаптації організації до кризи?
86. Як технологічні інновації впливають на ризик-менеджмент?
87. Які виклики постають перед сучасними організаціями в умовах адаптивного управління?

9. Рекомендована література

І.Основна

1. Бутко М. П., Бутко М. Ю., Дітковська М. Ю., Задорожна С. М., та ін.. Міжнародний менеджмент : підручник / за ред. М. П. Бутка. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 411 с.
2. Готовність до адаптивного управління сучасного менеджера в умовах конкуренції на ринку праці /Романовський О. Г., Чеботарьов М.К., Воробйова Є.В., та ін..за заг. ред. О. Г. Романовського. Харків: НТУ«ХП», 2018. 166 стр.
3. Менеджмент : навч. посіб. уклад.: Л. В. Шинкарук, Т. Л. Мостенська, Т. О. Власенко. Київ : Кондор, 2021. 220 с.
4. Менеджмент : підручник О. М. Гірняк, П. П. Лазановський. 5-те вид., перероб. і допов. Львів : Магнолія 2006, 2019. 352 с.
5. Менеджмент організації. Теорія та практика : навч. посіб. XXI ст. Г. Є. Мошек, В. Л. Федоренко, О. В. Коваленко, М. В. Ковальчук, та ін. Київ : Ліра-К, 2019. 808 с.
6. Мізюк Б. М. Основи стратегічного управління : підручник. Львів : Магнолія 2006, 2019. 544 с.
7. Мізюк Б. М., Тучковська І. І., Артищук І. В. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2019. 373 с.
8. Мостенська Т. Л., Новак В. О., Луцький М. Г., Ільєнко О. В. Менеджмент : підручник. 2-ге вид. Київ : Кондор, 2021. 757 с.

9. Мошек Г. Є., Ковальчук М. М., Поканєвич Ю. В., Погодаєв І. В., Сиваненко Г. П., Соломко А. С., Юрківська Т. Р. Менеджмент : навч. посіб. / за заг. ред. Г. Є. Мошека. 2-ге вид., допов., перероб. Київ : Ліра-К, 2020. 548 с.
10. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент : підручник. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Кондор, 2018. 563 с.
11. Страпчук С. І., Миколенко О. П., Попова І. А., Пустова В. В. Менеджмент : навч. посіб. Львів ; Харків : Новий Світ -2000, 2021. 356 с.
12. Туленков М. В. Сучасні теорії менеджменту : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Каравела, 2018. 304 с.
13. Цибульська Е. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Кондор, 2021. 348 с.
14. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Ліра-К, 2020. 596 с.

II. Додаткова

1. Березянко Т., Осадчук О. Удосконалення методів менеджменту, адміністрування та стратегічного управління розвитком людського ресурсу. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1695/1630>.
2. Биба В. А. Теоретичні засади розвитку самоменеджменту організації. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 58–61. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2021/12.pdf.
3. Боднар Т. І. Характеристика основних методів менеджменту в контексті забезпечення ефективного функціонування підприємства. *Держава та регіони*. 2020. № 1. С. 93–95. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/1_2020/17.pdf.
4. Вдовіченко А. А., Чичун В. А., Полянко Г. О. Сучасні концепції менеджменту та їх застосування на підприємствах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19-20. С. 29–34. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19-20_2020/7.pdf.
5. Винниченко Н. В. Публічний фінансовий менеджмент: проблеми визначення сутності та сфери застосування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 11. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/3.pdf.
6. Головченко О.М. Визначення загальної характеристики основних показників надійності системи управління підприємства. Освта, економіка, управління: сучасний стан та інновації. Збірник наукових праць. Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2020, Вип. 4. С. 54-60
7. Панкратова О. Цифровізація як сучасний тренд розвитку менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/927/889>.
8. Пащенко О. П., Виговський В. Г., Завалій Т. О. Застосування сучасних інструментів маркетингу як фундамент підвищення ефективності менеджменту організації. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 63. С. 77–81. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/63_2022/17.pdf.
9. Шпак Н., Кісь С. Особливості формування системи менеджменту "розумними підприємствами". *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1652/1589>.
10. Яремчук Д. Г., Малафєєв Т. Р. Особливості та проблеми стратегічного менеджменту підприємств України. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 35. С. 446–451. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/35_2019_ukr/72.pdf.

11. Golovchenko O., Stezhko N., Hrazhevskaya N., Omelchenko H., Miziuk S., Liubchik K. Development of a Decision Support System in the International Economy Based on Economic and Mathematical Models. International Journal Of Scientific & Technology Research Volume 9, Issue 03, March 2020 ,ISSN 2277-8616. P. 3939-3945

10. Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Національна бібліотека України ім. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/901>
2. Освіта.ua. Менеджмент. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/>
3. Центр фінансово-економічних наукових досліджень. Бібліотека. URL: http://www.economics.in.ua/p/blog-page_45.html
4. Навчальні матеріали он-лайн. URL: <https://pidru4niki.com/menedzhment/>; <https://pidru4niki.com/ekonomika/>
5. TRADING ECONOMICS. URL: <https://tradingeconomics.com>
6. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
7. Офіційний сайт департаменту статистики Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>
8. Центр транспортних стратегій. <http://cfts.org.ua/analitics>
9. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України. URL: <http://me.kmu.gov.ua>
10. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
11. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://web.worldbank.org>
12. Офіційний сайт Світового економічного форуму. URL: <http://www.weforum.org>
13. Офіційний сайт Статкомітету ЧНД. URL: <http://www.cisstat.com>
14. Офіційний сайт Фонду миру. URL: <http://www.fundforpeace.org/global>
15. Асоціація Українських Банків. URL: <http://aub.org.ua>
16. Світовий ринок фрахту. URL: <http://www.apk-inform.com/ru/exclusive/topic/>.
17. Офіційний сайт Балтійської фрахтової біржі. URL: <http://www.balticexchange.com/>
18. Офіційний сайт журналу "Порти України". URL: <http://portsukraine.com/>
19. Review of Maritime Transport (Series). URL: [http://unctad.org/en/Pages/Publications/Review-of-Maritime-Transport-\(Series\).aspx..](http://unctad.org/en/Pages/Publications/Review-of-Maritime-Transport-(Series).aspx..)